

Aylık Enerji Bülteni

TSKB Ekonomik Araştırmalar

Haziran 2020 #25

Can Hakyemez

hakyemez@tskb.com.tr

Emre Yanık

yanikem@tskb.com.tr

08 Temmuz 2020

EPDK, kurul kararlarını Resmi Gazete'de yayımladı

Hibrit elektrik santrallerine ilişkin düzenleme Resmi Gazete'de yayımlandı. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından hazırlanan Elektrik Piyasasında Önlisans veya Lisanslara Konu Üretim Tesislerinin Santral Sahalarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar'a göre, nükleer güç santralleri hariç, tüm elektrik üretim santrallerine, ikinci bir kaynağa dayalı elektrik üretimi de yapma imkânı veriliyor. Tarım bölgelerinde kurulmuş jeotermal enerjiye dayalı santrallerde bölgedeki tarım artık ve atıkları kullanılarak hem söz konusu atıkların bertaraf edilmesi hem de elektrik üretiminin artırılması amacıyla biyokütle dayalı yardımcı kaynak üniteleri kurulabilecek. Yeni düzenleme ile kömür ve doğal gaz gibi konvansiyonel enerji kaynaklarına dayalı elektrik santrallerinin sahalılarında da güneş, rüzgâr ve biyokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretmek mümkün hale geldi.

Elektrik üretim yatırımlarına yönelik "Önlisans Süreleri ile Tesis Tamamlama Tarihinin Belirlenmesinde Referans Alınacak İnşaat Süreleri" esaslarında değişiklik ile rezervuarlı hidroelektrik santraller ile yerli veya ithal kömür yakıtlı termik üretim tesisleri için önlisans süresi 36 ay olarak belirlendi. Diğer üretim tesisleri için önlisans süreleri santralin kurulu gücüne göre 24 ay ile 36 ay arasında değişmekte. Değişikliğe göre, hidroelektrik santrallerin referans alınacak inşaat süreleri 38-72 ay arasında değişirken, bu süre aralığının rüzgâr enerjisi santralleri için 22-46 ay, jeotermal santraller için 38-46 ay, biyogaz/biyokütle enerjisi santralleri için 24-38 ay, güneş/hidrojen enerjisi santralleri için 22-36 ay olacağı belirtildi.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üreten tesislerin önlisans veya üretim lisanslarına derç edilecek yıllık elektrik üretim miktarının tespitinde esas alınacak yıllık azami üretim miktarı hesaplamasında değişiklik yayımlandı. Değişikliğe göre, hidroelektrik santrallerde Devlet Su İşleri (DSİ) Genel Müdürlüğü tarafından bildirilen yıllık azami üretim miktarının kabul edilmesi kararlaştırıldı. Rüzgâr enerjisi santrallerinde yıllık azami üretim miktarı yılda 4 bin saate karşılık gelen %45 kapasite faktörü, güneş enerjisi santrallerinde yılda 2 bin saate karşılık gelen %22,8 kapasite faktörü, biyokütle enerjisi santrallerinde 7 bin 500 saate karşılık gelen %85 ve jeotermal enerjisi santrallerinde 8 bin saate karşılık gelen %92 kapasite faktörüne karşılık gelen üretim miktarının kabul edilmesi kararlaştırıldı.

23,59 TWh	291,31 TL/MWh
Haziran Üretimi	Ortalama PTF

%16,7

2020 yılı Haziran ayında elektrik üretimi bir önceki aya göre %16,7 artış göstermesine rağmen, önceki yılın aynı ayına kıyasla %3,1 aşağıda seyretti.

Haberin detayı için [tıklayın](#).

Yeşil Hidrojenin Yükselişi

Yeşil hidrojen çevreye zarar vermemesi özelliği ile "geleceğin enerjisi" olarak bilinmektedir.

Haberin detayı için [tıklayın](#).

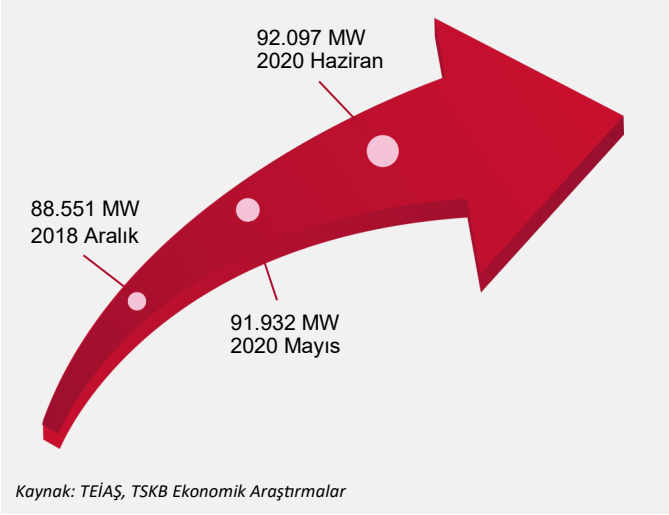
IEA Sürdürülebilir Toparlanma Özel Raporu

IEA, rapor kapsamında, 2021-2023 döneminde gerçekleştirilebilecek eylemler için Sürdürülebilir Toparlanma Planı hazırladı.

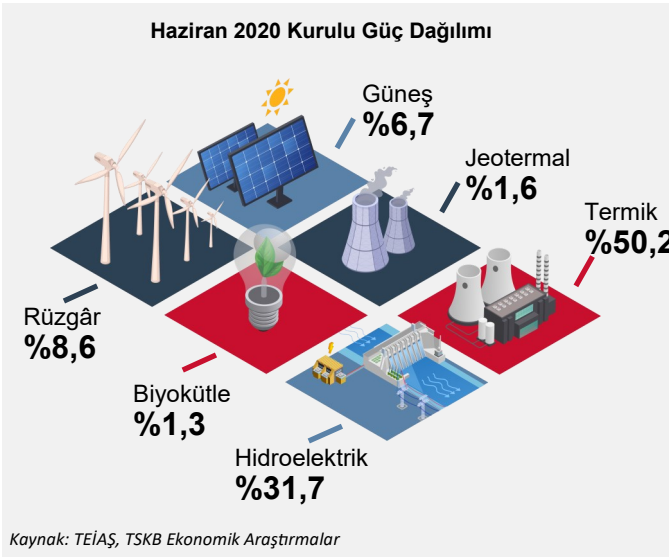
Haberin detayı için [tıklayın](#).

Kurulu Güç Analizi

2019 yılı sonunda 91.267 megavat (MW) seviyesine ulaşmış olan Türkiye toplam kurulu gücü, 2020 yılı Haziran ayında 92.097 MW oldu. Aynı dönemde toplam 138,8 MW kurulu güce sahip hidroelektrik santrali devreye girdi. Haziran ayında lisanslı ve lisanssız rüzgâr enerjisi santralleri ile güneş enerjisi santralleri kurulu gücünde sırasıyla 66,8 MW ve 14,6 MW'lık bir artış gerçekleşti. Yenilenebilir atık enerjisi santrallerinde ise 5,2 MW'lık artış izlendi. Jeotermal ve ithal/yerli kömür santrallerinin kurulu gücünde ise bir değişiklik izlenmedi. Doğal gaz santralleri kurulu gücünde ise 60,2 MW'lık gerileme gerçekleşti.

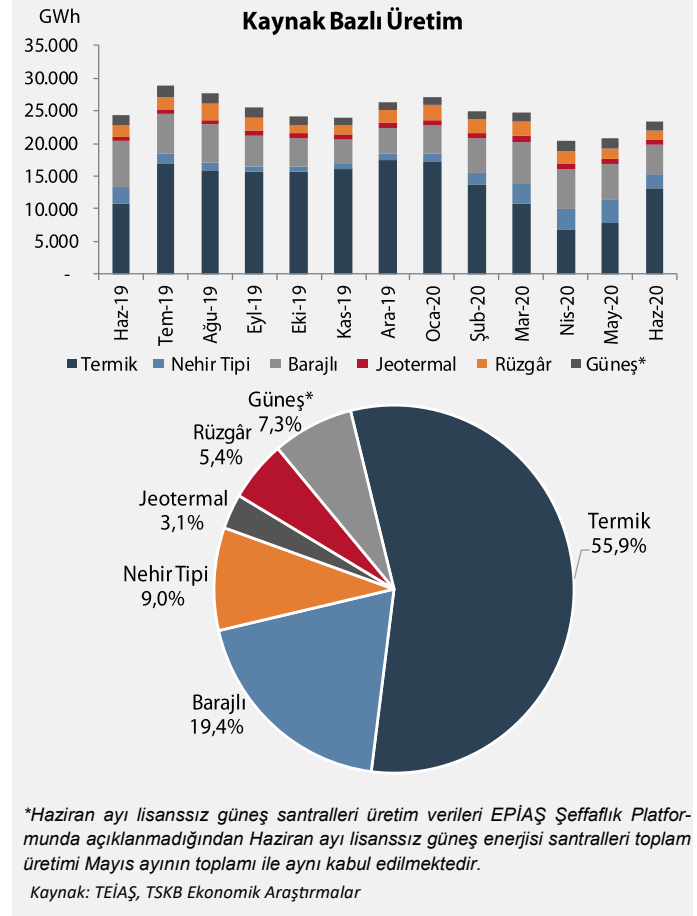

Haziran ayında devrede olan santrallerin %49,8'sini yenilenebilir kaynaklardan elektrik üreten santraller oluşturdu. Böylece yenilenebilir kaynakların oranı %49 seviyesi üzerindeki seyrini sürdürdü. Hidroelektrik santraller, Türkiye toplam elektrik kurulu gücünün %31,7'sini temsil ederken rüzgâr ve güneş enerjisi santrallerinin toplam payları %15,2 seviyesinde gerçekleşti.

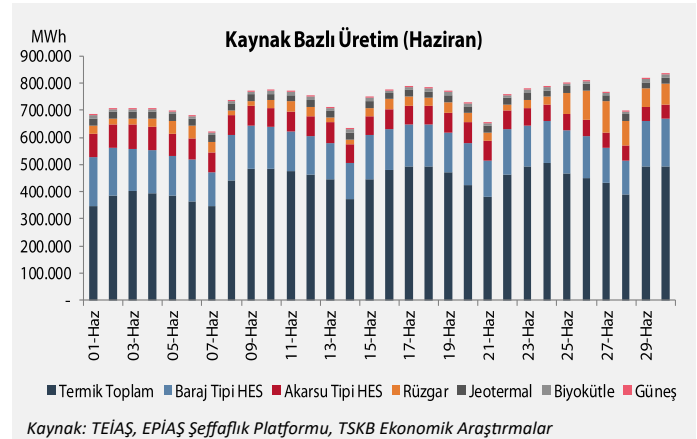
Elektrik Üretimi Analizi

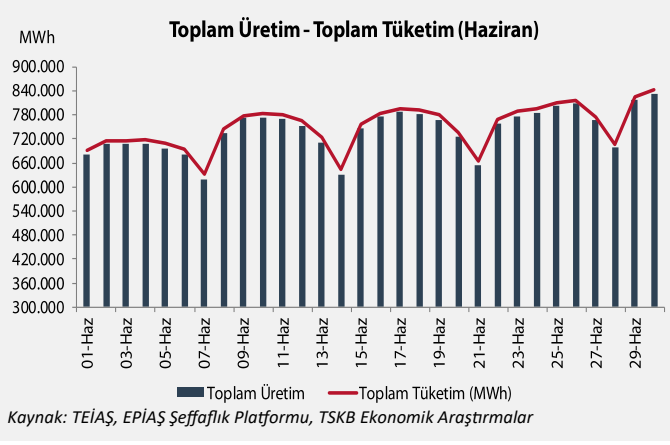
2020 yılı Mayıs ayında yaklaşık 20,9 teravatsaat (TWh) olan Türkiye toplam elektrik üretimi, Haziran ayında 23,6 TWh olarak gerçekleşti. 2020 yılı Mayıs ayında gerçekleşen ortalama günlük elektrik üretimi ile karşılaştırıldığında Haziran ayında gerçekleşen ortalama günlük elektrik üretiminde %16,7'lik bir artış gözlemlendi. Geçen yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında ise 2020 yılı Haziran ayında elektrik üretimi %3,1 oranında geriledi.

Mayıs ayında üretilen elektriğin %37,8'ini sağlayan termik santraller, 2020 yılının altıncı ayında toplam elektriğin %55,9'unu üretti. 18,1 yüzde puanlık bu artışta hidroelektrik santraller başta olmak üzere yenilenebilir santrallerden üretilen elektrikte izlenen gerileme ve talebin artması nedeniyle yenilenebilir santrallerden üretilen elektriğin payında izlenen gerilemenin etkili olduğu izlenmektedir.

Mayıs ayında %43'lük bir paya sahip olan hidroelektrik enerjisi santralleri, Haziran ayı içerisinde aylık bazda toplam üretilen elektriğin %28,4'ünü sağladı. Bir diğer nokta ise 2019 yılı genelinde elektrik üretiminde ortalama %44,5'lik bir paya sahip olan yenilenebilir enerji santrallerinin, 2020 yılının altıncı ayında, 2019 yılının aynı döneminden 11,3 yüzde puan altında, %44,1 seviyesinde gerçekleşti.

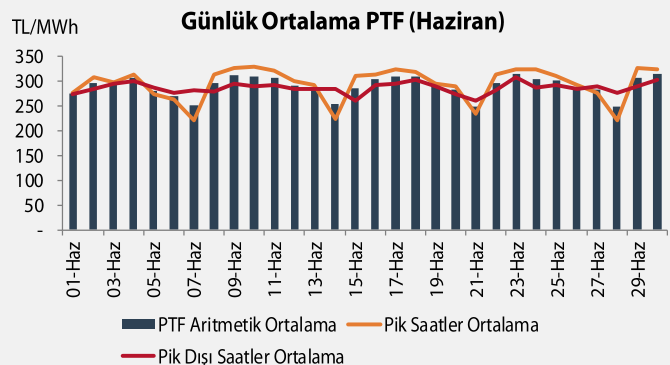
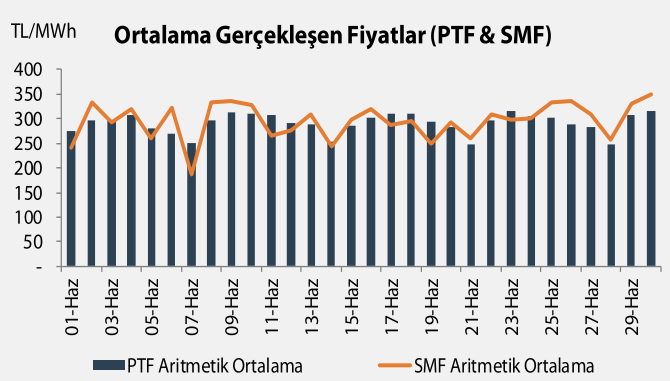

2020 yılı Haziran ayında lisanslı santrallerin ortalama günlük elektrik üretim miktarı 741.115 megavatsaat (MWh) olarak gerçekleşti. Haziran ayı içerisinde lisanslı santrallerden gerçekleşen en yüksek üretim 30 Haziran Salı günü 832.221 MWh olarak kaydedilirken aynı dönemde en düşük üretim 619.899 MWh ile 7 Haziran Pazar günü oldu.

Haziran ayı içerisinde ortalama günlük elektrik tüketimi 750.689 MWh olarak gerçekleşti. Yılın altıncı ayında en yüksek tüketim 841.876 MWh ile 30 Haziran Salı günü olurken en düşük elektrik tüketimi 631.053 MWh ile 7 Haziran Pazar günü kaydedildi.

Elektrik Fiyat Analizi

Haziran ayı içerisinde günlük ortalama piyasa takas fiyatı (PTF) ve sistem marjinal fiyatı (SMF) 185 TL/MWh ve 351 TL/MWh aralığında gerçekleşti. 2020 yılı Haziran ayı PTF ortalaması 291,31 TL/MWh iken aynı dönemde SMF ortalaması 295,97 TL/MWh oldu. En düşük ortalama PTF değeri 248,30 TL/MWh ile 21 Haziran Pazar günü olurken en düşük ortalama SMF değeri 185,98 TL/MWh ile 7 Haziran Pazar günü ortaya çıktı.

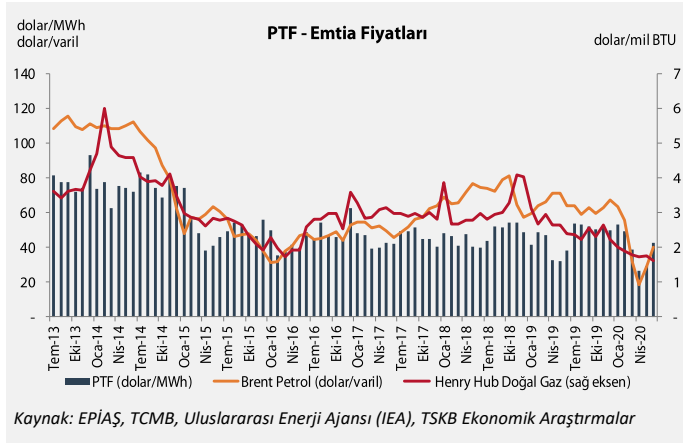

Kaynak: EPIAŞ, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Mayıs ayı PTF ortalaması ile karşılaştırıldığında Haziran ayı PTF ortalamasının %43,3 daha yüksek olduğu izlenmektedir. Bahsi geçen artışta elektrik talebindeki artış ile elektrik tüketimindeki yenilenebilir santrallerin toplam üretim içindeki payının gerilemesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Haziran ayı için günlük PTF analizi yapıldığında pik saatler ortalaması (08.00-20.00 aralığı) günlük ortalama değerden %1,5 oranında daha yüksek gerçekleşti ve 295,74 TL/MWh oldu. Bu durum elektrik tüketimindeki yoğunluğun tekrar pik saatler içine kaydığını göstermektedir. En yüksek pik saatler ortalaması olan 328,57 TL/MWh, 10 Haziran Çarşamba günü karşımıza çıktı. En düşük pik saatler ortalaması olan 221,63 TL/MWh ise 7 Haziran Pazar günü kaydedildi.

Aynı dönemde pik dışı saatler ortalaması (20.00-08.00 aralığı) 286,87 TL/MWh oldu. En yüksek pik dışı saatler ortalaması 307,82 TL/MWh ile 23 Haziran Salı günü gerçekleşirken en düşük pik dışı saatler ortalaması 260,43 TL/MWh ile 15 Haziran Pazartesi günü kaydedildi.

Yıllık ortalama PTF 2018 yılında 47,39 dolar/MWh olarak kaydedilirken, 2019 yılı ortalaması 45,98 dolar/MWh oldu. 2020 yılı ilk yarı PTF ortalaması 40 dolar/MWh olarak gerçekleşirken Haziran ayında ortalama PTF 42,78 dolar/MWh oldu ve 2020 yılındaki düşüş eğilimini net bir şekilde durduğu görüldü.

Mayıs ayı ile karşılaştırıldığında Haziran ayı içerisinde PTF fiyatları dolar bazında yaklaşık %46,4 değer kazandı. Bu artışın başlıca sebebinin, TL'nin dolar karşısında değer kazancına rağmen TL bazlı elektrik fiyatında %57'nin üzerinde izlenen artış etkili oldu.

2019 yılında ortalama 64,36 dolar seviyesinde gerçekleşen Brent petrol varil fiyatı, Haziran ayında 40,20 dolar oldu ve COVID-19 öncesi fiyatlara yaklaştı. Haziran ayında Brent petrol varil fiyatı bir önceki ay ile karşılaştırıldığında %36,8 seviyesinde artarken, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %37 aşağıda. 2020 Mayıs ayı ortalaması 1,75 dolar/mBTU olan Henry Hub doğal gaz fiyatının %7,1 gerileyerek Haziran ayında ortalama 1,63 dolar/mBTU olarak gözlemlendi.

Yeşil Hidrojenin Yükselişi

Son yıllarda iklim değişikliği ve küresel ısınmayla mücadele çerçevesinde dünya genelinde alternatif ve sürdürülebilir enerji kaynaklarına ilgi artmaya devam ediyor. Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi ile başlayan bu süreçte, yeşil hidrojenin de ismi sıklıkla geçmeye başladı. “Yeşil Hidrojen” suyun yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektrik ile elektrolizi ile elde edilen hidrojen olarak adlandırılmaktadır. Yeşil hidrojen çevreye zarar vermemesi özelliği ile “geleceğin enerjisi” olarak bilinmektedir. Kolay ve verimli bir şekilde taşınabilirliği, temiz olması, karbon içermemesi ve her yerde kullanılabilir olması yeşil hidrojeni geleceğin en önemli enerji kaynağı haline getirmektedir.

3 Haziran’da açıklanan Almanya Hidrojen Stratejisi’nde, 2030’a kadar 5 gigavat, 2040’a kadar da 5 gigavat daha yeşil hidrojen üretim kapasitesi oluşturulması hedeflenmektedir. Bu strateji ile Almanya’nın, dünyanın en gelişmiş yeşil hidrojen teknolojisi tedarikçisi haline getirilmesi hedeflenirken, yeşil hidrojenin yaygınlaşması için hidrojen teknolojilerine kısa vadede 9 milyar euroluk yatırım yapılması düşünülmektedir. Portekiz, 2023 yılına kadar elektrolizle hidrojen üretecek yeni bir güneş enerjili hidrojen tesisi planlıyor. Hollanda Mart ayı sonunda hidrojen stratejisini açıkladı ve 2025 yılına kadar 500 megavat yeşil elektrolizör kapasitesi planlarını açıkladı. Avustralya, hidrojen projelerini başlatmak için 300 milyon Avustralya doları ayırdı.

COVID-19 pandemisi ile beraber iklim değişikliği ile mücadelede özellikle Avrupa’nın harekete geçtiğini gördüğümüz bu günlerde yeşil hidrojenin dekarbonizasyon hedeflerine katacaklarını göz ardı etmememiz gerekir. Türkiye de “Geleceğin Enerjisi” olarak adlandırılan yeşil hidrojenin önünü daha çok açmalı, yeşil hidrojen üretimi yatırımlarını daha çok desteklemeli ve dünyanın yakalamaya çalıştığı fırsattan azami şekilde faydalanmalı.

Can HAKYEMEZ - Yönetici
TSKB Ekonomik Araştırmalar

IEA Sürdürülebilir Toparlanma Özel Raporu

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından, Uluslararası Para Fonu’nun (IMF) iş birliği ile hazırlanan “Sürdürülebilir Toparlanma Özel Raporu (Sustainable Recovery)” Dünya Enerji Görünümü (World Energy Outlook) serisinin bir parçası olarak yayınlandı. IEA, 2021-2023 döneminde gerçekleştirilebilecek eylemler için Sürdürülebilir Toparlanma Planı (Sustainable Recovery Plan) hazırladı. Söz konusu Plan kapsamında hükümetlere COVID-19 krizini sürdürülebilir bir şekilde atlatabilmeleri için elektrik, ulaşım, binalar, endüstri, yakıtlar ve teknoloji olmak üzere 6 alanda tavsiyeler içeren yol haritası sunulmaktadır. Ancak raporda, söz konusu yol haritasının hükümetlere ne yapmaları gerektiğini anlatmak değil, hükümetlere neler yapabileceklerini göstermek amacıyla tasarlandığı vurgulanmaktadır. Planda ayrıca uzun vadeli büyüme, geleceğe yönelik istihdam ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri için ulusal ve uluslararası hedeflere dikkat çekilmektedir.

Sürdürülebilir Toparlanma Planı’nın; ekonomik büyümeyi artırma, istihdam yaratma ve daha esnek ve daha temiz enerji sistemleri oluşturma olmak üzere üç ana hedefi bulunmaktadır. Rapor, söz konusu Plan ile aynı anda ekonomik büyümeyi teşvik etmenin, milyonlarca istihdam yaratmanın ve emisyonları yapısal gerilemeye sokmanın mümkün olduğunu göstermektedir. Rapora göre, söz konusu alanlarda 2021-2023 döneminde yapılabilecek toplam 3 trilyon dolarlık yatırım ve oluşturulacak politikalarla yıllık %1,1 seviyesinde küresel ekonomik büyüme sağlanabilir. Böylece sürdürülebilir kalkınma için 6 alanda yapılacak yatırımlarla yıllık 9 milyon istihdam oluşturulabilir. Söz konusu plana göre ayrıca enerji sektörü kaynaklı sera gazı emisyonları 2021-2023 döneminde 4,5 milyar ton azaltılarak emisyonlarda yapısal bir düşüş sağlanabilir. COVID-19 salgınıyla mücadele kapsamında alınan tedbirler ve karantina uygulamalarına bağlı olarak bu yıl karbon emisyonlarının %8 düşmesi beklenirken, emisyonların tekrar zirve yapmaması için sürdürülebilir bir ekonomik iyileşme sağlanması gerektiği de raporda belirtilmektedir.

IEA söz konusu Plan ile COVID-19 sonrasında hükümetlerin ekonomik toparlanmayı olabildiğince sürdürülebilir ve esnek hale getirilmesi konusunda çağrıda bulunuyor. COVID-19 ile dibi gören küresel ekonominin buradan çıkarken hangi kaynaklarla ve yöntemlerle çıkacağı hükümetlerin yatırım planları ile yakından ilgili. Sürdürülebilir toparlanma ile bir yandan ekonomi ve istihdam pozitif etkilenirken, bir yandan da çevremiz için kalıcı adımlar atıyor olacağız.

Emre YANIK - Uzman
TSKB Ekonomik Araştırmalar

Sektör Haberleri

Yurt İçinden Haberler

- **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslarda Değişiklik yapıldığını duyurdu.** Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik ile, söz konusu Yönetmeliğe ilişkin uygulamaların geliştirilmesi ve açıklayıcı örnekler ile desteklenerek netleştirilmesi amaçlanmaktadır. Yönetmeliğe göre, alüminyum folyoların ve streç filmlerin ruloları, temizlik kağıdı ruloları, ipliklerin makaraları gibi satış noktalarında ürünlerin satışa sunumu amacıyla kullanılan bobinler, makaralar, rulolar ve benzeri malzemeler ambalaj olarak değerlendirilmesi kararlaştırıldı. Değişiklik ile ayrıca, yeniden kullanılabilir ambalajlarla tüketici ve/veya kullanıcılara iletilen eşya ve/veya malzemelerin tüketimleri/kullanımları sonrasında oluşan ambalajların yeniden kullanımının sağlanması amacıyla iade alınmasına yönelik olarak Bakanlıkça belirlenen esaslar doğrultusunda depozito yönetim sistemi kurularak Bakanlıktan onay alınması durumunda; depozito uygulaması dâhilinde geri toplanmak üzere piyasaya arz edilen ambalajlar için geri kazanım payı beyanı verileceği ancak geri kazanım payı ödenmeyeceği fıkrası eklenmiştir. (30 Haziran 2020)

- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, denizlerdeki hidrokarbon aramalarına ağırlık verildiğini, sismik araştırma döneminin bittiğini ve keşif amaçlı sondaj sürecine girildiğini söyledi.** Bakan Dönmez bir röportajında, 2020 yılında 44 kuyu açtıklarını ifade ederken, Türkiye Petrolleri'nin Akçakoca'da bir doğal gaz keşfinin olduğunu ve üretim yaptıklarını belirtti. Altın üretiminde 2019 yılında 38 bin ton üretim gerçekleştirildiğini söyleyen Dönmez, 45 bin ton hedeflendiğini ekledi. (29 Haziran 2020)

- **EPDK Başkanı Mustafa Yılmaz, yenilenebilir elektriği kullananlar için fırsatlar olacağını belirtti.** Habertürk'ün haberine göre, EPDK Başkanı Mustafa Yılmaz ayrıca, enerji borsasında yeni bir enstrüman olarak yeşil sertifika ürünlerinin tanımlanacağını ve karbon ticaretinde çalışmalar yapılacağını ifade etti. (29 Haziran 2020)

- **EPDK, 4 şirketin ikinci tarife uygulama dönemi perakende satış tarifelerine yönelik kurul kararlarını revize etti.** EPDK'nin konuya ilişkin Kurul kararları, Resmi Gazete'nin 27 Haziran tarihli sayısında yayımlandı. Buna göre, Palen Enerji Doğalgaz Dağıtım Endüstri ve Ticaret A.Ş., Armadaş Arsan Maraş Doğal Gaz Dağıtım A.Ş., Enerya Kapadokya Gaz Dağıtım A.Ş. ve İzmir Doğalgaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'nin sistem kullanım bedeli üst sınırları revize edildi. Söz konusu kararlar, 1 Temmuz itibarıyla yürürlüğe girecek. (29 Haziran 2020)

- **Enerji Verimliliği Bilinç Endeksi tanıtım toplantısı video konferans yöntemiyle gerçekleştirildi.** Toplantıda bir konuşma yapan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, kamuoyunun %87,4'ünün enerjiyi verimli kullanmanın önemini bildiğini belirtti. Enerji verimliliğine ilişkin tutum ve davranışların söz konusu araştırmada ele alındığını dile getiren Dönmez, şunları kaydetti: "Enerji Verimliliği Bilinç Endeksi'ni 200 üzerinden 157,7 olarak tespit ettik. Bu değer, kamuoyunun konuda orta-üst seviye bilinç düzeyinde olduğunu gösteriyor. Bilgi Endeksi 177,9 çıktı. Bu değer de bize kamuoyunun bilgi düzeyinin yüksek-alt seviyede olduğunu gösteriyor. Davranış Endeksi ise 137,5 çıktı. Bilgi ve bilincin davranışa evrilmesi konusunda diğer iki sonuca göre biraz gerideyiz." (26 Haziran 2020)

- **Nisan ayı katı yakıtlar istatistikleri açıklandı.** Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilere göre, katı yakıtlarda Nisan ayında en fazla üretim ve teslimat linyit kömüründe yapıldı. Linyit üretimi Nisan ayında 4,06 milyon ton olarak gerçekleşti. Linyit satılabilir üretimi bir önceki aya göre %18,7, Ocak-Nisan döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %15,5 ve bir önceki yılın aynı ayına göre %35,6 azaldı. Taşkömürü üretimi Nisan ayında 13 bin 282 ton olarak gerçekleşti. Katı yakıtların teslimat yerlerine göre dağılımı incelendiğinde; Nisan ayında taşkömürü teslimatının %47,9'u termik santrallere, %24,1'i kok tesislerine, %12,6'sı demir-çelik haricindeki sanayiye yapılırken, linyit teslimatının %85,8'i termik santrallere ve %10,4'ü demir-çelik haricindeki sanayiye yapıldı. (26 Haziran 2020)

- **EPDK Nisan ayına ilişkin "Elektrik Piyasası Sektör Raporu"nu yayımladı.** Türkiye'nin lisanslı elektrik üretimi Nisan ayında geçen yılın aynı ayına göre %16 azalışla 19,3 milyon megavatsaat olarak hesaplandı. Lisanslı elektrik üretiminde en büyük pay %47,4 ile hidroelektrik santrallerinin oldu. Hidroelektrik santralleri %13,7 ile ithal kömür, %12,6 ile linyit ve %10,3 ile rüzgâr enerjisi santralleri izledi. Faturalanan elektrik tüketim miktarı, Nisan ayında geçen yılın aynı ayına göre %14,5 azalarak 15,6 milyon megavatsaat oldu. (26 Haziran 2020)

- **EPDK Nisan ayına ilişkin "Doğal Gaz Piyasası Sektör Raporu"nu yayımladı.** Türkiye'nin doğal gaz tüketimi Nisan ayında %20 azalarak 3,17 milyar metreküp oldu. Aynı dönemde doğal gaz ithalatı ise geçen yılın aynı ayına göre %25,8 azalarak 2,63 milyar metreküp seviyesinde gerçekleşti. Rapora göre, ithalatın yaklaşık 1,38 milyar metreküpü boru hatlarıyla, 1,25 milyar metreküpü de sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tesisleri aracılığıyla gerçekleştirildi. En fazla doğal gaz alımı yapılan ülke, 916 milyon metreküple Azerbaycan oldu. Azerbaycan'ı 470 milyon metreküple Rusya ve 352 milyon metreküple Cezayir izledi. Spot LNG ithalatı yapılan ABD'den ise Nisan ayında 288 milyon metreküp doğal gaz alındı. Elektrik santrallerinde doğal gaz tüketimi %53,2 azalarak 241 milyon metreküpe düşerken, konutlardaki tüketim %2,5 artışla 1,68 milyar metreküpe yükseldi. (26 Haziran 2020)

- **EPDK Nisan ayına ilişkin "Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Sektör Raporu"nu yayımladı.** Türkiye'nin LPG ithalatı, Nisan ayında geçen yılın aynı ayına göre %28,2 azalarak 181 bin 854 ton oldu. LPG üretimi de aynı dönemde %26,4 azalışla 61 bin 922 tona düştü. Yayımlanan rapora göre, rafinerici ve dağıtıcı lisansı sahiplerince en çok LPG ithalatı yapılan ülkeler sırasıyla Cezayir, ABD, Kazakistan, Norveç, Rusya ve Angola oldu. Bu dönemde, rafinerici ve dağıtıcı lisansı sahiplerince yapılan LPG ihracatı ise %20 azalarak 14 bin 403 ton oldu. İhracat, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye Serbest Bölgesi'ne yapıldı. (26 Haziran 2020)

- **EPDK Başkanı Mustafa Yılmaz, "Enerjinin Ekopolitiği ve Türkiye Enerji Piyasalarının Gelecek Vizyonu" konulu online panelde açıklamalarda bulundu.** Türkiye'nin enerjide bağımsızlığının sağlanabilmesi için yenilenebilir enerjinin kritik bir önemi olduğunu anlatan Yılmaz, Türkiye'nin emre amade kapasitesinin yenilenebilir enerjiden sağlanması için atılacak adımların süreceğini söyledi. Yılmaz, yenilenebilir enerjiden üretilen elektriği kullanmak isteyen tüketiciler için de fırsatlar olacağını aktarırken, bu konuda yeni bir vizyon açacaklarını ve enerji borsasının yeni enstrümanının yeşil kaynaklardan üretilen elektrik olacağını ekledi. Yılmaz söz konusu konuda çalışmaların sürdüğünü belirtti. (25 Haziran 2020)

- **Nahçıvan Doğal Gaz Boru Hattı için yeni ihale yapılacak.** Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ), Azerbaycan'ın Nahçıvan bölgesi ile Türkiye arasında kurulacak doğal gaz boru hattının arazi, etüt ve mühendislik çalışmalarını yürütecek şirketin seçimi için 2 Temmuz'da ihale düzenleyecek. (25 Haziran 2020)

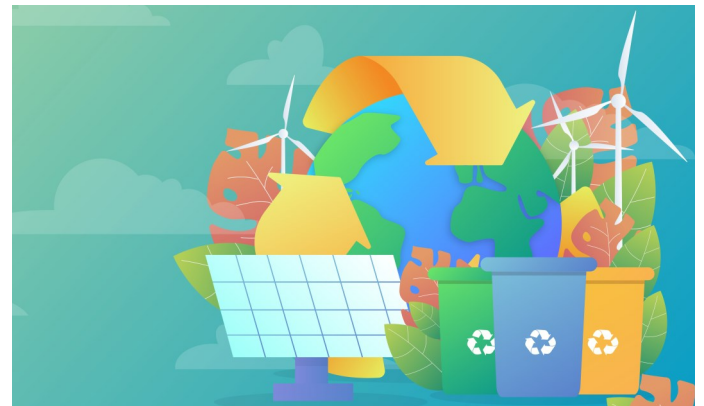
- **Batiyel Enerji Elektrik Üretim A.Ş. tarafından Erguvan Enerji Elektrik Üretim A.Ş. paylarının %50'sinin Demirer Enerji Üretim San. ve Tic. A.Ş., Yalçın Demirer ve Önder Demirer'den satın alınması ile ilgili Rekabet Kurulu'na başvuru yapıldı.** (23 Haziran 2020)

- **EPDK, 2020 yılı Haziran dönemi için tedarik edilen birim enerji miktarı başına öngörülen Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKDEM) maliyeti rakamını megavatsaat başına 134,36 lira olarak revize etti.** Bu tutar daha önce EPDK tarafından revize edilmiş haliyle megavatsaat başına 106,82 lira idi. (22 Haziran 2020)

- **Türkiye, 2019 yılında dünyanın en fazla hidroelektrik santral kurulumunu gerçekleştiren dokuzuncu ülkesi oldu.** REN21'in "2020 Yenilenebilir Enerji Küresel Durum Raporu"na göre, 2019 yılında dünya genelinde 15,6 gigavat yeni hidroelektrik santrali kuruldu. İlk sırada bulunan Brezilya yaklaşık 4,950 gigavat yeni hidroelektrik kapasitesi ile toplam yeni kapasitelerin üçte birini gerçekleştirdi. Rapora göre, küresel hidroelektrik kapasitesi içerisinde %3 pay ile Türkiye, dünyanın en fazla hidroelektrik santrali kurulumu olan sekizinci ülkesi konumunda. (22 Haziran 2020)

- **EPDK, denetim çalışmalarında tespit edilen aykırılıklar nedeniyle 2 bayi ve 3 dağıtıcı şirket olmak üzere, toplam 5 şirkete çeşitli tutarlarda para cezaları verdi.** Aykırılık tespiti yapılan şirketlere kesilen toplam idari para cezası tutarı yaklaşık 7,2 milyon TL oldu. Ayrıca 4 elektrik tedarikçisi şirket, bir akaryakıt bayisi şirketten yazılı savunma istendi. Kurum ayrıca 2 akaryakıt dağıtıcısı şirketin dağıtım lisansını da iptal etti. (22 Haziran 2020)

- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez verimlilik artırıcı projelerin yatırım büyüklüğünün 210 milyon liraya ulaştığını söyledi.** Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı kapsamında Türkiye genelinde yürütülen faaliyetler sayesinde 2019 sonu itibari ile enerji tüketimi azalmasından sağlanan tasarruf miktarının 960 milyon dolara ulaştığını belirten Bakan, mini Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları (YEKA) yarışmaları ile ülke çapında entegre bir sektör ve üretim hattı oluşturulacağını söyledi. YEKDEM ve YEKA'lara sağlanacak alım desteklerinin Türk lirası bazlı olması konusunda da finans çevreleriyle bir araya gelinerek konunun etraflıca ele alındığını belirten Dönmez, güneş enerjisinde çatı ve cephe uygulamalarıyla kendi elektriğini üreten bir yatırımcı profili geliştirmek istediklerini ifade etti. (19 Haziran 2020)

- **EPDK tarafından Resmi Gazete’de yayımlanan düzenleme ile Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği güncellendi.** Yapılan değişiklikler ile mevcut yönetmeliğin tüketici grupları başlıklı 23. maddesinin ilk fıkrasını oluşturan “Tarife önerilerinde yer alan tüketici grupları temel olarak mesken, sanayi, ticarethane, tarımsal sulama ve aydınlatma gruplarından oluşur.” ifadesi kaldırıldı. Bununla birlikte “tarife önerisi fiyat yapısı” başlıklı 19. maddesine “Farklı kullanıcı grupları” ibaresi eklendi. İlgili maddeye 4. madde olarak da Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun tarife önerisine esas fiyatlar olarak Kurul tarafından farklı bileşenlerin de belirlenebileceği hükmü getirildi. Söz konusu değişiklik ile daha önce Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez tarafından da açıklanan, şirketler ve kişiler için yenilenebilir enerji kullanımı gibi farklı tercihlere yönelik tarifeler belirlenebilmesinin önünün açıldığı değerlendirilmekte. (19 Haziran 2020)

- **Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) mücbir sebep nedeni ile süre uzatım hakkı taniyacak.** TEİAŞ tarafından yapılan açıklamaya göre, reaktif güç destek hizmeti yan hizmet sertifikası sunma yükümlülüğü, primer frekans kontrol test sertifikasını en geç beş yıl içinde yenileme yükümlülüğü ve sekonder frekans kontrol performans test raporunu en geç beş yıl içinde yenileme yükümlülüğü süreleri 10 Mart 2020 ile 31 Aralık 2020 tarihleri arasında sona eren/erecek olan üretim lisansı sahibi tüzel kişilerin söz konusu yükümlülüklerinin herhangi bir işleme gerek kalmaksızın altı ay uzatıldı. (18 Haziran 2020)

- **Yenilenebilir enerji kaynaklı santrallere Mayıs ayında 5,2 milyar liralık destek sağlandı.** Anadolu Ajansı’nın Enerji Piyasaları İşletme A.Ş. (EPIAŞ) verilerinden yaptığı derlemeye göre, Mayıs ayında YEKDEM’den yararlanan santrallere yapılan ödemenin 1,05 milyar lirası lisanssız elektrik üretimi yapan santrallere tahsis edildi. YEKDEM kapsamındaki santraller, Mayıs ayında toplam 8,65 milyon megavatsaat elektrik üretti. (18 Haziran 2020)

- **BOTAŞ İğdir’den Nahçıvan’a yeni bir boru hattı planlıyor.** Habertürk’ün haberine göre, Azerbaycan’ın Nahçıvan özerk bölgesine doğal gaz ihraç etmek için inşa edilmesi planlanan boru hattının hizmet alım ihalesi 30 Haziran’da yapılacak. 2022 yılında devreye girmesi hedeflenen boru hattının uzunluğu 82 kilometre. (17 Haziran 2020)

- **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Atıksu Bilgi Sistemi Genelgesi’ni yayınladı.** Genelge ile kentsel ve endüstriyel gibi her türlü faaliyet sonucu oluşan atıksular için arıtılarak alıcı ortama deşarj edilen atıksu miktarı, arıtılarak yeniden kullanılan (endüstriyel yeniden kullanım, tarımsal sulamada kullanım, park bahçe sulamada kullanım) atıksu miktarı, atıksu altyapı sistemine bağlanan atıksu miktarı, arıtma çamuru miktarı ve bertaraf yöntemi kayıt altına alınarak, atıksu envanteri oluşturulması hedefleniyor. Genelge kapsamında belediye, organize sanayi bölgesi yönetimi, serbest ve/veya endüstri bölgesi yönetimi, sanayi sitesi veya kooperatifi, sanayi tesisi, turizm tesisi veya site yönetimi ve evsel atıksu üreten diğer tesislerin tamamı Entegre Çevre Bilgi Sistemi üzerinden veri girişi yapacak. (16 Haziran 2020)

- **BOTAŞ, TürkAkım Doğal Gaz Boru Hattında 23-28 Haziran tarihleri arasında gerçekleştirilecek planlı bakım-onarım çalışmaları nedeniyle iletim şebekesine söz konusu boru hattı ile doğal gaz teslimatı yapılmayacağını bildirdi.** BOTAŞ’tan konu ile ilgili yayımlanan duyuruda, "Belirtilen tarihlerdeki çalışmalar süresince TürkAkım Kıyıköy Giriş Noktasını ve ilgili transfer noktalarını kullanan taşıtan şirketlerin Taşıma Miktarı Bildirimi (TMB) değerlerini "0 (sıfır)" Sm³ oluşturmaları gerekmektedir." denildi. Söz konusu çalışmalar süresince iletim şebekesi arz-talep dengesinde herhangi bir olumsuzluk öngörülmediği belirtildi. (16 Haziran 2020)

- **Nisan ayında 29 enerji yatırımına ve 7 maden projesine teşvik belgesi verildi.** Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Nisan ayında toplam 542 projenin yatırım teşvik belgesi almaya hak kazandığını bildirdi. Teşvik verilen projelerden 29’u enerji sektörüne; 7’si ise madencilığe yönelik projeler oldu. Enerji sektöründe 32 ve maden sektöründe 1 projenin de tamamlama vizesi yapıldı. Enerji sektöründe teşvik belgesi verilen projeler arasında yatırım tutarı en yüksek olan proje, 795,6 milyon lira ile Erguvan Enerji Elektrik Üretim A.Ş.’nin Yalova’da gerçekleştireceği 110 megavat kapasiteli rüzgâr enerjisi santrali (RES) projesi oldu. (15 Haziran 2020)

- **Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) enerji verimliliği için Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası’ndan (EBRD) 50 milyon dolar kaynak sağlayacak.** EBRD’nin sitesinde yer alan açıklamaya göre, MEB’e sağlanacak 50 milyon dolar kaynak ile 200-250 devlet okulunda enerji verimliliği uygulamaları gerçekleştirilmesi bu sayede %30 oranında enerji tasarrufu sağlanması öngörülmüyor. Toplam yatırım büyüklüğü 63 milyon dolar olacak projenin uygulama süresi de 3 yıl olacak. (15 Haziran 2020)

- **Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) ile Türkiye’ye taşınacak toplam gaz 6 milyar metreküpe ulaşacak.** TANAP’ın ikinci yılında Anadolu Ajansı’na konuşan TANAP Genel Müdürü Saltuk Düzyol, 30 Haziran 2020 yılı itibarıyla Azerbaycan’dan Türkiye’ye toplam doğal gaz transferinin 6 milyar metreküpe ulaşacağını belirtti. (12 Haziran 2020)

- **Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum İller Bankası’nın (İLBANK) kuruluş yıldönümünde 2023 yılına kadar toplam bütçesi 10 milyar lira olan 576 altyapı-üst yapı projesini hayata geçireceklerini belirtti.** Bakan Kurum, Bakanlık olarak 2023 hedeflerine emin adımlarla ilerlediklerini ve bu kapsamda mevcut projelerin bir an önce tamamlanması için gayret gösterdiklerini dile getirerek, atık su alanında toplam bütçesi 1,5 milyar lira olan 116 projeyi ve toplam bütçesi 1,5 milyar lira olan 96 içme suyu projesini hayata geçirmeyi planladıklarını belirtti. Ayrıca, bu projelere ek olarak şehircilik ile ilgili meydan, sanayi sitelerinin ıslahı ve üstyapı-diğer altyapı projelerini hayata geçireceklerini belirtti. (12 Haziran 2020)

- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Güney Gaz Koridoru'nun son bölümü olan Trans Adriyatik Doğal Gaz Boru Hattı'nın (TAP) deniz geçişinin tamamlandığını bildirdi.** Dönmez, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında, "Geçtiğimiz yıl Kasım ayında Türkiye ayağını TANAP ile tamamladığımız Güney Gaz Koridoru'nun son bölümü TAP'ın deniz geçişi tamamlandı. Enerjide merkez ülke rolümüzü pekiştirecek dev proje, Avrupa enerjisi arz güvenliğine de katkı sağlayacak." dedi. (12 Haziran 2020)

- **Türkiye ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (IBRD) arasında imzalanan enerji sektörü hibe anlaşmasının kapanış tarihi uzatıldı.** Resmi Gazete'de yayımlanan protokole göre, Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı Vakıf Fonu yöneticisi olarak hareket eden IBRD arasında 19 Haziran 2015'te imzalanan Enerji Sektörü Programı Faz 2 Projesi isimli Hibe Anlaşması'nın kapanış tarihinin 28 Mayıs 2021'e kadar uzatılmasına ilişkin protokol 28 Mayıs 2020'den geçerli olmak üzere onaylanmasına karar verildi. (11 Haziran 2020)

- **Karbon Saydamlık Projesi (CDP) İklim Değişikliği ve Su Programları 2019 Türkiye liderleri açıklandı.** Açıklanan firmalar arasında Su Programı kapsamında Eti Soda ve Yapı Kredi Bankası Türkiye Lideri seçilirken, İklim Değişikliği Programı kapsamında Arçelik, Aselsan, Brisa, Migros ve Tekfen Holding Türkiye Lideri oldu. (10 Haziran 2020)

- **Salgın dolayısıyla tahsilatı ertelenen doğal gaz ve elektrik faturalarının finansman maliyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB) tarafından karşılanacak.** Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Elektrik ve Doğal Gaz Tüketim Bedelleri Tahakkuk ve/veya Tahsilatlarının Ertelenmesi Hakkında Yönetmelik Resmi Gazete'de yayımlandı. Yönetmelik ile, umumi hayata müessir afetler nedeniyle en fazla 1 yıla kadar ertelenmesine karar verilen elektrik ve/veya doğal gaz tüketim bedellerinin tahakkuk ve/veya tahsilatına ilişkin, söz konusu ertelemeden kaynaklanan anapara haricindeki tüketicilerden tahsil edilmeyen bedellere ilişkin finansman maliyetinin gecikme zammı tutarını geçmemek üzere ETKB bütçesinden karşılanmasına karar verildi. Yönetmelik 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren geçerli olacak. (10 Haziran 2020)

- **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, mini YEKA ihalelerine ilişkin ilanların hazırlandığını belirtti.** Bakan Dönmez, yaptığı değerlendirmede "Niyetimiz Ekim ayı içerisinde bu yarışmaları yapmak. Mini YEKA'lar 10 ila 50 megavat arasında değişen kapasitelerde olacak. Ve toplam 1.000 megavat için yapılacak. Küçük ve orta ölçekli yatırımcılar kendi şehirlerinde güneş potansiyelini değerlendirmiş olacak." ifadelerini kullandı. Dönmez ayrıca, Doğu Akdeniz'de Libya ile yapılan mutabakat kapsamında ise 7 ruhsat alanı belirlediklerini, 3-4 ay içerisinde önce sismik aramaları yapacaklarını ve buradan alınan veriler değerlendirildikten sonra da lokasyonların belirleneceğini sözlerine ekledi. Fatih Dönmez, COVID-19 döneminde petrol fiyatlarındaki düşüş sonrasında Türkiye'nin depolarını % 90 seviyesinde doldurduğunu da belirtti. (9 Haziran 2020)

- **Kapatılan 6 termik santralden ünite ve bacaları mevzuata uygun hale getirilenlere 1 yıl geçici çalışma ruhsatı verildi.** Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, "Gelinen süreçte mevzuata uygun şekliyle santrallerimizi yaklaşık 142 milyon TL değerinde yatırım yaptılar. Hem baca gazı arıtma sistemlerinde hem de diğer sistemlerini etkin hale getirdiler. Bu çerçevede Soma Termik Santrali'nin 6 ünitesinden 4'üne, Kangal Termik Santrali'nin kapalı olan 2 ünitesine, Çatalağzı Termik Santrali'nin kapalı olan 2 ünitesine, Seyitömer Termik Santralimizin 4 ünitesinden 2'sine, Tunçbilek Termik Santralimizin de 3 ünite-

sinden 2'sine ve Afşin A Termik Santrali'nin de 4 ünitesinden 2'sine bir yıl geçici çalışma ruhsatı verilmiştir. Bu üniteler ve bacalar mevzuata uygun hale getirilmiştir." ifadelerini kullandı. (9 Haziran 2020)

- **EPDK "2019 Yılı Elektrik Piyasası Gelişim Raporu" yayımlandı.** Rapora göre, yenilenebilir enerji kaynaklarının 2018'de %44,7 olan toplam kurulu güçteki payı, 2019'da %45,2'ye yükseldi. Geçen yıl lisanslı kurulu güçte en yüksek pay %30,5 ile doğal gazın olurken, bunu %24,3 ile barajlı hidroelektrik, %11,9 ile linyit ve %10,6 ile de ithal kömür santralleri izledi. Geçen yıl lisanslı elektrik üretim miktarı, bir önceki yıla göre %0,6 azaldı. Lisanslı üretimde en yüksek payı %30,2 ile hidroelektrik santralleri aldı. Bunu %20,5 ile ithal kömür, %19,2 ile doğal gaz ve %15,9 ile de linyit santralleri takip etti. Lisanssız kurulu güç ise geçen yıl bir önceki yıla kıyasla %18,8 artışla 6 bin 309 megavata yükseldi. Bu miktarın %92,3'ünü güneş enerjisine dayalı santraller oluşturdu. (8 Haziran 2020)

- **Türkiye'nin toplam petrol ithalatı 2019'da bir önceki yıla göre %18 arttı ve 44,82 milyon tona ulaştı.** EPDK'nın "2019 Yılı Petrol Piyasası Sektör Raporu"na göre, Türkiye'nin toplam petrol ithalatı içinde en büyük kalemi oluşturan ham petrol alımı %53,7 artarak 31,07 milyon ton oldu. Bu dönemde en fazla ham petrol ithalatı 15,9 milyon tonla Rusya'dan yapılırken, bu ülkeyi 9,53 milyon tonla Irak ve 3,18 milyon tonla Kazakistan izledi. Söz konusu dönemde motorin ithalatı ise %20,7 azalarak 10,9 milyon tona geriledi. (8 Haziran 2020)

- **Doğal gaz ithalatında Rusya'nın ağırlığı azaldı.** EPDK'nın "2019 Yılı Doğal Gaz Piyasası Sektör Raporu"na göre, 2019 yılında gerçekleştirilen 45,21 milyar metreküp doğal gaz ithalatında sıvılaştırılmış doğal gazın (LNG) payı yaklaşık 13 milyar metreküple %29 oldu. 2018 yılında LNG'nin payı %22,5 olarak gerçekleşmişti. Türkiye'nin doğal gaz ithalatında 2018 yılında yaklaşık %47 paya sahip olan Rusya'nın 2019 yılındaki payı %33 oldu. (8 Haziran 2020)

- **Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanı Oğuz Can Türkiye'nin enerji yoğunluğunu azaltması gerektiğini söyledi.** ETKB Enerji Verimliliği ve Çevre Dairesi Başkanı Oğuz Can, IRENEC 2020 kapsamında yaptığı sunumda, Türkiye'nin enerji sektöründe yerli ve yenilenebilir enerji anlamında ciddi bir çaba ve devinim içerisinde olduğunu belirterek, burada enerji verimliliğinin olmazsa olmaz bir alan olduğunu kaydetti ve "Türkiye'nin enerji yoğunluğu Dünya geneline göre gayet iyi. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ortalamasından bir tık kötü-yüz ama bu işin şampiyonu olan gelişmiş ekonomilere baktığı-

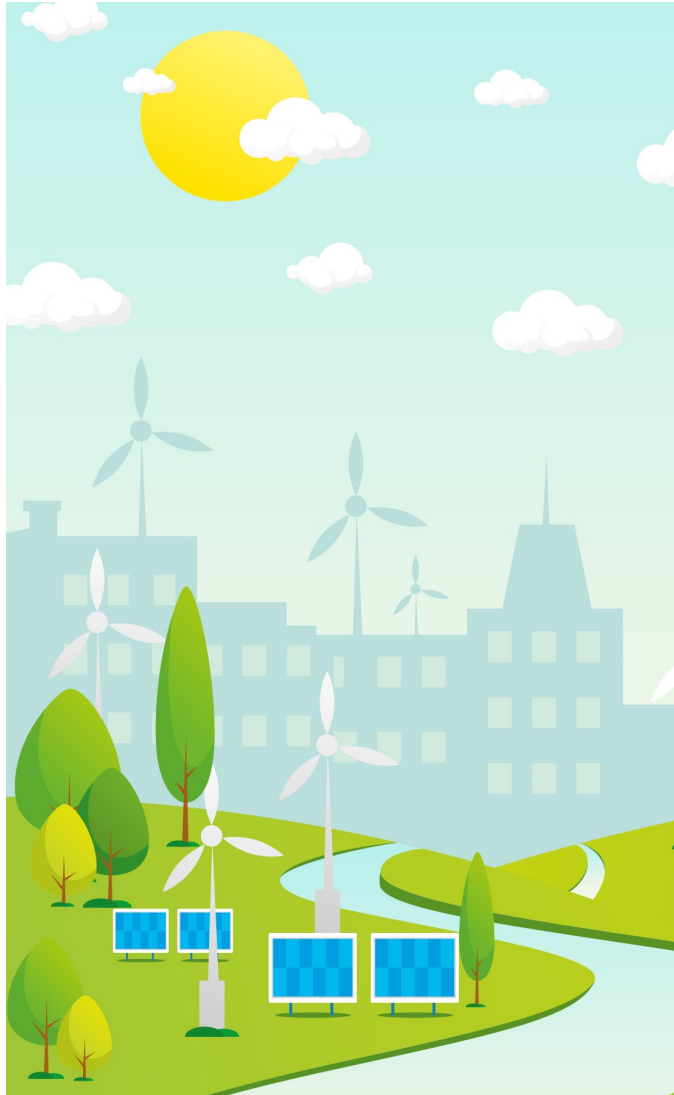

mızda enerji yoğunluğumuzu düşürmemiz gerekiyor. 2000 yılından bu yana emisyon yoğunluğumuzu %21 oranında düşürdüğümüzü görüyoruz ama bu çabanın daha da devam etmesi gerek. İlave projelerle birlikte yaklaşık 198 milyon liralık bir proje yatırımı var.” dedi. (8 Haziran 2020)

- TEİAŞ, Nisan ayı kapasite mekanizması ödemeleri açıkladı. TEİAŞ verilerine göre, elektrikteki kapasite mekanizması kapsamında yer alan 45 santralden 36'sına Nisan ayı için toplam 260 milyon 466 bin 784 lira ödenecek. Kapasite mekanizma kapsamında en yüksek ödeme 18,24 milyon lirayla Soma Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.'ye yapılacak. Bu şirket, 17,42 milyon lira ödemeye Yatağan Termik Enerji Üretim A.Ş. ve yine 17,42 milyon lira ödemeye Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş. izleyecek. (5 Haziran 2020)

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Türkiye'nin yerli ve yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretimini, Ocak-Mayıs döneminde %66 olarak gerçekleştirdi. Bakan Dönmez, Twitter hesabından yaptığı paylaşımda, "Uzun vadeli yatırımlarımızın meyvelerini toplamaya devam ediyoruz. 24 Mayıs'taki günlük rekorun ardından geçen yıl %62 olan yerli ve yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretimimiz, bu yılın ilk 5 ayında %66 oldu." ifadelerini kullandı. (4 Haziran 2020)

- EPDK Başkanı Mustafa Yılmaz, akaryakıt dağıtım şirketlerinin gece yarısından itibaren fiyatlarda 17 ila 25 kuruş arasında indirim yapacaklarını söyledi. EPDK Başkanı Mustafa Yılmaz, yaptığı açıklamada akaryakıt dağıtım şirketleri ile fiyatların düşürülmesi konusunda görüşmeler yaptıklarını be-

lirtti. Yılmaz'ın verdiği bilgiye göre bu görüşmeler sonucunda dağıtım şirketleri, akaryakıt fiyatlarında bayi ve dağıtıcı karından karşılanmak üzere indirim yapmayı kabul etti. Yapılacak indirimlerin, petrol fiyatları ile döviz hareketlerinden bağımsız bir indirim olacağını ifade eden EPDK Başkanı Yılmaz, "Doğduran dağıtıcı ve bayinin kar marjlarından yapılmış bir indirim yapılacak. EPDK olarak fiyat hareketlerini takip etmeye devam edeceğiz" ifadesini kullandı. (4 Haziran 2020)

- Çevre yükümlülüklerini tamamlamadığı için yılbaşından bu yana çalıştırılmayan Çatalağzı Termik Santrali (ÇATES) yeniden elektrik üretmeye başlıyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Zonguldak İl Müdürlüğü, Aydem Enerji bünyesinde yer alan Zonguldak'taki Çatalağzı Termik Santrali'ne Uygunluk Belgesi verdi. Enerji Bakanlığı'nın geçici faaliyet belgesini vermesiyle birlikte santralin kısa süre içinde yeniden elektrik üretimine başlaması bekleniyor. (4 Haziran 2020)

- EPDK Mayıs ayı elektrik piyasası lisans kararlarını açıkladı. Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre, dört elektrik üretim santrali projesi için lisans sağlarken, 2014 yılında sağlanmış olan bir lisansı ise iptal etti. Sağlanan lisanslar arasında iki adet güneş, bir adet hidroelektrik ve bir adet jeotermal enerjisi santrali bulunmakta. (3 Haziran 2020)

- Otomotiv Distribütörleri Derneği verilerine göre Türkiye'de Mayıs ayında 18 adet elektrikli, 485 adet de hibrit araç satıldı. 2020 yılının ilk beş ayındaki toplam satış rakamları ise elektrikli araçlar için 133, hibrit araçlar için ise 4.317 oldu. 2019'un ilk beş ayında ise 76 elektrikli araç, 3.860 adet de hibrit araç satılmıştı. (3 Haziran 2020)

- YEKDEM ilk çeyrek ortalama fiyatı 675,13 TL/MWh oldu. EPDK, Mart ayı "Elektrik Piyasası Sektör Raporu"na göre, 2020 yılı Ocak- Mart dönemi YEKDEM ortalama fiyatı 675,13 TL/MWh ve YEKDEM ek maliyeti 134,41 TL/MWh oldu. (2 Haziran 2020)

- EPİAŞ doğal gaz piyasası haftalık ürünler 1 Haziran tarihi itibarıyla açıldı. EPİAŞ'tan yapılan açıklamaya göre, Haftalık Ürünlerle birlikte katılımcılara dengsizlikleri esnek bir şekilde yönetebilme fırsatı, 7 güne varan teslimatlı Haftalık Ürünler ile ticaretlerini düzenleme ve ayrıca analiz-tahmin çalışmaları ile fiyat avantajlarından yararlanabilme imkânı sunuluyor. Ayrıca, doğal gaz piyasası katılımcılarının, günlük spot işlemlerine benzer şekilde ticaret gerçekleştirebilecekleri Haftalık Ürünler ile HS – hafta sonu (2 gün), HI – hafta içi (5 gün) ve HT – hafta tümü (7 gün) için işlem yapabilme olanağı sağlanıyor. (2 Haziran 2020)

- Türkiye toplam lisanslı elektrik üretimi Mayıs ayında düştü. TEİAŞ Yük Tevzi Bilgi Sistemi verilerine göre, lisanslı santrallerden toplam elektrik üretimi Mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %17,8 düşerek 19,55 milyar kilovatsaat oldu. Mayıs ayındaki lisanslı elektrik üretiminin %46'sı hidroelektrik santrallerden ve %7,79'u rüzgâr enerjisi santrallerinden sağlandı. Mayıs ayı içerisinde yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin toplam payı %59,94 oldu. (2 Haziran 2020)

- EPDK, istisnalar hariç tüm işlemleri elektronik ortama taşıdı. EPDK; kamulaştırma alanındaki işlemler için de 1 Temmuz'dan itibaren elektronik başvuru alınmasını karara bağladı. Üretim tesisleri için bir süreliğine elektronik başvurunun yanında yazılı başvuru da alınacak, sektörün sürece uyumu sağlanacak. Ardından elektrik dağıtım tesisleri ile doğal gaz piyasası ve petrol piyasası kapsamındaki lisans türlerine ilişkin kamulaştırma talepleri de aşamalar halinde elektronik başvuru olarak alınacak. Sürecin sonunda bütün kamulaştırma hizmetleri elektronik ortamda verilecek. (1 Haziran 2020)

Yurt Dışından Haberler

- **Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu küresel ölçekteki nükleer enerji santralleri ve projeleri ile ilgili 2019 yılı verilerini açıkladı.** 2019 yılı sonu itibari ile dünyanın 30 ayrı ülkesinde, toplam kurulu güçleri 392,1 gigavat (GW) olan 443 nükleer güç reaktörü devrede bulunuyor. 2019 yılında toplam kurulu güçleri 5.174 MW olan altı reaktör devreye girerken, 10.196 MW gücündeki 13 reaktör devreden çıktı. Toplam güç ise bir yıl önceye göre 4,5 GW geriledi. 2019 sonu itibari ile 19 ayrı ülkede toplam kurulu güçleri 57,4 GW olacak 54 reaktör inşa aşamasında bulunuyor. Bu gücün 36,5 GW'lık bölümü de Asya bölgesinde inşa ediliyor. Nükleer enerji santralleri 2019 yılında, küresel elektrik üretiminin %10'una denk şekilde 2.586,2 teravatsaat elektrik üretimi gerçekleştirdi. (29 Haziran 2020)

- **IEA, Avrupa Birliği (AB) Enerji Politikaları 2020 Değerlendirmesi'ni yayınladı.** Pandemi sonrası "yeşil" toparlanma hedefi çerçevesinde enerji tasarrufu sağlayan teşvik yatırımlarının "ana hedef" olması gerektiğinin altını çizen IEA, düşük karbonlu bina yenilemelerini hızlandırmanın 513 milyon enerji tüketicisinin faturalarının azalmasına yardımcı olacağını kaydetti. Ayrıca, tüketicileri eski arabaları ve beyaz eşyalarını yeni, verimli olanlarla değiştirmeye teşvik edecek yeni kamu planlarının da son derece yararlı olacağı vurgulandı. (26 Haziran 2020)

- **IEA Başkanı Fatih Birol, 2020 yılında karbondioksit emisyon düşüşünün son on yıldaki emisyon artışlarını bir kalemde sileceğini ancak bu düşüşün nedeninin kötü olduğu için sevinemediğini söyledi.** IEA Başkanı Fatih Birol "Sürdürülebilir Enerji & Yeni Gerçeklik" konulu IICEC webinarsında yaptığı değerlendirmede, karbondioksit emisyonlarında bu yıl içerisinde büyük bir düşüş gördüklerini belirtti. IEA'nın IMF ile birlikte enerji sektörü açısından Sürdürülebilir Ekonomik Kalkınma Paketi çalışması yaptığını belirten Birol, küresel enerji sektöründe son 6 ayda 3 milyondan fazla insanın işsiz kaldığını ve önümüzdeki 6 ayda 3,5 milyon insanın daha işsiz kalma riski ile karşı karşıya olduğunun da altını çizdi. (24 Haziran 2020)

- **Çin dünyanın ilk yenilenebilir elektrik iletim hattını kurdu.** Çin Devlet Elektrik Kurumu, sadece yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin iletimini sağlayacak olan 1.500 kilometre uzunluğundaki nakil hattının kurulumunu tamamladığını açıkladı. 3,2 milyar dolar yatırımla gerçekleştirilen yüksek kapasiteli hat, Henan'a elektrik iletecek. Hattın Aralık ayında tam kapasite devreye girmesi ve yılda 40 milyar kilovatsaat elektrik taşınması öngörülüyor. (24 Haziran 2020)

- **Danimarka hükümetinin 2020-2030 yıllarını kapsayan İklim Eylem Planı ülke parlamentosunda büyük çoğunlukla kabul edildi.** Danimarka Enerji, İklim ve Altyapı Bakanlığı tarafından hazırlanan plan ülkenin sera gazı emisyonlarının 2030 yılında 1990 yılı seviyesinin %70 oranında altına inmesini, 2050 yılında ise ülkenin net sıfır emisyon değerine ulaşmasını hedefliyor. Danimarka hükümeti bu hedefe özellikle rüzgâr enerjisi alanında önemli projeleri hayata geçirerek ulaşmayı planlıyor. (24 Haziran 2020)

- **Fransız enerji şirketi Total, küresel üretim faaliyetlerinde 2050 yılına kadar net sıfır emisyona ulaşmayı yeni iklim hedefi olarak açıkladı.** AB'nin karbon nötr hale gelme hedefini destekleyen Total, yaptığı duyuruda küresel üretim faaliyetleri ve müşterileri tarafından kullanılan enerji ürünleri genelinde toplumla birlikte 2050 yılına kadar net sıfır emisyona ulaşma hedefini belirtti. (23 Haziran 2020)

- **IEA'nın hazırladığı "Dünya Enerji Görünümü – Sürdürülebilir Kalkınma Özel Raporu" yayımlandı.** Rapora göre, 2021-2023 döneminde sürdürülebilir kalkınma alanlarında yapılabilecek toplam 3 trilyon dolarlık yatırım ve oluşturulacak politikalarla yıllık %1,1 küresel ekonomik büyüme sağlanabilir. Böylece sürdürülebilir kalkınma için yapılacak yatırımlarla yıllık 9 milyon istihdam oluşturulabilir. Raporda, 2019'da küresel enerji sektöründe istihdam edilen 40 milyon kişiden yaklaşık 6 milyonunda COVID-19 nedeniyle işini kaybetme riski bulunduğu ifade ediliyor. (19 Haziran 2020)

- **Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütünü (OPEC) Mayıs ayına ilişkin petrol piyasası raporunu yayınladı.** OPEC günlük ham petrol üretimi Mayıs ayında bir önceki aya göre 6,3 milyon varil azalarak 24,19 milyon varile geriledi. Mayıs ayında küresel petrol arzı bir önceki aya kıyasla günlük 10,04 milyon varil azalarak yaklaşık 89,89 milyon varile indi. Raporda, bu yıl küresel petrol talebinin günlük 9,07 milyon varil azalarak 90,59 milyon varil olması öngörülüyor. (18 Haziran 2020)

- **British Petroleum (BP), Dünya Enerji İstatistik Görünümü 2020 raporunu yayınladı.** Rapora göre, küresel birincil enerji tüketimi 2019 yılında bir önceki yıla göre %1,3 artarak 583,9 exajoule (EJ) oldu. Bu büyümenin dörtte üçü yenilenebilir enerji ve doğal gazdan kaynaklanırken, nükleer dışındaki tüm enerji kaynaklarının tüketimindeki büyüme son on yıllık ortalamadan daha yavaş gerçekleşti. Ülke bazında ise Çin, enerji tüketimi artışının dörtte üçünü oluşturdu. Hindistan ve Endonezya Çin'i takip ederken, enerji tüketiminde en büyük azalış ABD ve Almanya'da gerçekleşti. Rapora göre, 2019 yılında karbon salımı son on yıllık %1,1 yıllık ortalamasının altında %0,5 oranında arttı. (18 Haziran 2020)

- **Suudi Arabistan petrol şirketi Saudi Aramco, dünyanın en büyük 4. petrokimya şirketi olan bir diğer Suudi Arabistan teşekkülü SABIC'in %70 çoğunluk kısmını yaklaşık 70 milyar dolar karşılığında bünyesine kattı.** Saudi Aramco'nun yapacağı ödeme SABIC'in nominal hisse değerinin %27,5 üzerinde gerçekleşti. (18 Haziran 2020)

- **Almanya teşvik paketi enerji yatırımlarını tetikleyecek.** Almanya Enerji ve Su Endüstrileri Birliği (BDEW) tarafından yapılan açıklamada, Alman hükümetinin ekonomik teşvik paketinin 2030 yılına kadar enerji üretimi, dağıtımını, şarj istasyonları ve hidrojen alanında 320 milyar euro değerinde bir enerji yatırımını tetikleyebileceğini kaydetti. (18 Haziran 2020)

- **IEA Mayıs ayına ait Petrol Piyasaları Raporu'nu yayınladı.** Raporda, 2020 yılında küresel petrol talebinin COVID-19 salgını nedeniyle günde ortalama 8,1 milyon varil azalacağını öngördü. Rapora göre, petrol talebinde 35,4 milyon varille Asya Pasifik bölgesi başı çekecek. Bu bölgeyi 30,8 milyon varille Amerika ve 14,5 milyon varille Avrupa izleyecek. IEA küresel petrol arzının ise bu yıl geçen yıla göre günde 7,2 milyon varil azalacağını öngördü. (17 Haziran 2020)

- IEA "Küresel Elektrikli Taşıt Görünümü 2020" raporunu yayınladı. Rapora göre, elektrikli araç satışları COVID-19 salgınından negatif etkilenmesine rağmen artış gösterecek. IEA 2020 yılında küresel elektrikli araç satışlarının 2,3 milyon seviyesinde gerçekleşmesini bekliyor. Bu satışlarla beraber elektrikli araçların toplam pazardaki payı da %3'e çıkması öngörülüyor. Rapora göre, toplam araç satışlarının bir önceki yıla göre %15 azaldığı 2019 yılında, elektrikli araç satışları %40 artarak 2,1 milyon oldu. (16 Haziran 2020)

- IEA, COVID-19 pandemisinin küresel doğal gaz piyasalarına etkilerini incelediği "Gaz 2020" raporunu yayınladı. Rapora göre, COVID-19 pandemisi ile beraber ılıman geçen kış mevsiminin de etkisiyle küresel doğal gaz talebinin 2020 yılında bir önceki yıla göre %4'e oranında yani 150 milyar metreküp azalması bekleniyor. Elektrik üretimi için kullanılması planlanan doğal gaz tüketiminin yaklaşık %5 oranında azalacağı ve bu azalma miktarının küresel olarak projekte edilen toplam düşüşün yaklaşık yarısını temsil ettiği belirtiliyor. (11 Haziran 2020)

- Alman hükümeti ekonomiyi karbondan arındırmaya ve karbondioksit salımının azaltılması için oluşturulan ulusal hidrojen stratejisini onayladı. Almanya, elektrik ihtiyacının %10'unu hidrojenle karşılamak üzere 2040 yılına kadar 10 bin megavat temiz hidrojen üretim kapasitesi kurulumu için 9 milyar euro yatırım yapacak. (11 Haziran 2020)

- ABD Enerji Enformasyon İdaresi (EIA) Haziran ayı Kısa Dönem Enerji Görünüm raporunu yayınladı. Rapora göre, Mayıs ayı ortalaması 29 dolar/varil olan Brent petrolün varil fiyatının 2020 yılı ikinci yarısında ortalama 37 dolar ve 2021 yılında ortalama 48 dolar olması bekleniyor. EIA, 2020 yılı ikinci yarısında küresel petrol talebinin bir önceki yılın aynı dönemine göre 16,6 milyon varil/gün azalarak 83,8 milyon varil/güne gerilemesini projekte ederken, petrol üretiminin aynı dönemde 92,6 milyon varil/gün olmasını bekliyor. (10 Haziran 2020)

- AB'nin aday ülkelere sağladığı Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) 2021-2027 yıllarını kapsayan üçüncü döneminin bütçesinin 14,5 milyar euro olacağını açıklandı. Basın toplantısında konuşan Avrupa Komisyonu'nun Genişlemeden Sorumlu Üyesi Oliver Varhelyi, Türkiye'nin de AB'ye aday bir ülke olarak IPA III fonlarından yararlanacağını da sözlerine ekledi. Bununla birlikte programda, önceki programların aksine ülke tahsisatları olmayacak. Bunun yerine fonlar için performansla dayalı rekabetçi bir programlama süreci yürütülecek. Avrupa Birliği tarafından hibe olarak sağlanan IPA fonları ile aday ülkelerin AB müktesebatına uyumu ve uygulamasına yönelik kapasitesinin geliştirilmesi ile ekonomik ve sosyal uyuma yönelik kapasitelerinin oluşturulması hedefleniyor. (4 Haziran 2020)

- Suudi Arabistan ile Rusya'nın petrol üretim kısıntısının 1 ay uzatılması konusunda bir ön anlaşmaya vardıkları iddia edildi. Reuters'in kaynaklara dayandığı habere göre, Suudi Arabistan ile Rusya, Mayıs ve Haziran ayları için uygulanma kararı alınan üretim kısıntısının Temmuz sonuna kadar uzatılması konusunda bir ön anlaşmaya vardılar. Haberde, kesintilerin uzatılmasına ilişkin bir anlaşmanın Mayıs ayında kısıntıya tam uyum göstermeyen ülkelerin fazla üretimi dengelemek için üretimi önümüzdeki aylarda ne kadar azaltacaklarına bağlı olacağı belirtiliyor. (4 Haziran 2020)

- Katar'ın kamu enerji şirketi Qatar Petroleum, Güney Koreli 3 şirketle 19,23 milyar dolarlık anlaşma imzaladı. Anlaşma çerçevesinde, Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering, Hyundai Heavy Industries ve Samsung Heavy Industries 2027 yılına kadar inşa edilecek 100'den fazla sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) gemisini Qatar Petroleum'a verecek. (3 Haziran 2020)

- Bulgaristan, TürkAkım boru hattını yıl sonuna kadar tamamlamayı hedefliyor. Bulgaristan Başbakanı Boyko Borisov, TürkAkım Doğal Gaz Boru Hattı'nın Balkan Akım bölümünü yıl sonuna kadar tamamlamayı planladıklarını söyledi. (2 Haziran 2020)

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD.

NO:81 FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE

T: +90 (212) 334 50 50 F: +90 (212) 334 52 34

2020 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. Her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir. Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler. Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.